

На основу члана 30. став 7. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, број 76/05, 97/08, 100/07 – аутентично тумачење, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/2015 – аутентично тумачење и 68/15) и члана 42. Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ број 186/15 – пречишћени текст и 189/16), Сенат Универзитета у Београду, на седници одржаној 13. априла 2016. године, доноси

ПРАВИЛНИК О ДОКТОРСКИМ СТУДИЈАМА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

I ПРЕДМЕТ УРЕЂЕЊА

Члан 1.

Овим правилником уређују се докторске студије на Универзитету у Београду (у даљем тексту: Универзитет) и факултетима у његовом саставу (у даљем тексту: факултет), поступак припреме и услови за одбрану докторске дисертације, заштита резултата истраживања, дигитални репозиторијум Универзитета, промоција доктора наука и друга питања од значаја за докторске студије.

Универзитет, односно факултет, својим општим актима ближе уређују активности и услове из става 1. овог члана.

II ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Основна начела

Члан 2.

Основна начела докторских студија су научно истраживање и учење кроз истраживање, иновативност, примена највиших међународних академских и научних стандарда и међународних мерила квалитета, транспарентност и међународна конкурентност.

Докторске студије су отворене за све облике сарадње са сродним програмима у земљи и иностранству.

Универзитет, односно факултет, организује и изводи докторске студије у складу са Законом о високом образовању (у даљем тексту: Закон), стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија предвиђених Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма (у даљем тексту: Стандарди), статутом, овим правилником и другим општим актима.

Задаци докторских студија

Члан 3.

Задаци докторских студија су:

- 1) стварање нових знања и њихова примена;
- 2) оспособљавање студената докторских студија (у даљем тексту: студенти) за самостално, оригинално и научно засновано истраживање којим се проширују границе знања као и критичко оцењивање рада других.

Облици докторских студија

Члан 4.

Докторске студије могу имати следеће облике:

- 1) студијски програм докторских студија чији је носилац Универзитет или факултет;
- 2) студијски програм докторских студија за стицање заједничке дипломе (joint degree) или двоструке дипломе (double degree) која се стиче на докторским студијама које Универзитет, односно факултет, организује са другом високошколском установом у Републици, односно у иностранству, која је акредитована за извођење студијских програма докторских студија;
- 3) студијски програм докторских студија на основу билатералног уговора између Универзитета, односно факултета и стране високошколске установе која испуњава услове за издавање диплома доктора наука у складу са прописима земље порекла (cotutelle de these), у складу са општим актом који доноси Сенат.

Организација докторских студија

Члан 5.

Докторске студије изводе се у оквиру делатности високог образовања и научноистраживачког рада Универзитета, односно факултета, а кроз студијске програме докторских студија.

Докторске студије се изводе на основу акредитованог студијског програма који може бити из једне или више научних области у оквиру једног или више научно-образовних поља.

Део студијског програма докторских студија факултет може изводити у сарадњи са једним или више института у саставу Универзитета. Докторске студије при Универзитету могу се изводити у сарадњи Универзитета са институтима и факултетима.

Уколико више факултета организују и изводе студијски програм докторских студија, Сенат одређује носиоца – координатора.

Када Универзитет, односно факултет, организује докторске студије у сарадњи са институтом или другом високошколском установом у Републици, односно у иностранству међусобни односи се уређују уговором који садржи: услове и начин обезбеђења кадрова, простора, опреме, лабораторије, наставне, стручне, научне и друге литературе, услове за ангажовање наставника и других лица која учествују у настави и који дају стручну подршку у организацији докторских студија, финансијске обавезе, вођење евиденције о уписаним студентима, издавање диплома и друга питања од интереса за уговорне стране.

Школа докторских студија

Члан 6.

Више акредитованих студијских програма докторских студија унутар Универзитета у Београду из једне или више научних области може се удружити у школу докторских студија ради повећања истраживачких и наставних капацитета, уједначавања критеријума, подстицања интердисциплинарности и веће економичности.

Сенат Универзитета даје сагласност на формирање школе докторских студија само на основу заједничког образложеног

предлога органа носилаца студијских програма докторских студија који обједињују део својих активности у школу докторских студија.

Рад школе докторских студија уређује се општим актом који доноси Сенат.

Студијски програми

Члан 7.

Студијски програми докторских студија засновани су на стицању знања кроз самосталан, индивидуалан научно истраживачки рад, кроз предмете и друге научне и стручне активности које укључују критичко размишљање.

Савладавањем студијских програма докторских студија студент стиче компетенције квалификованог истраживача који може да спроводи одговорно и независно истраживање у складу са принципима добре истраживачке праксе и Националним оквиром квалификација.

Језик студија

Члан 8.

Докторске студије се изводе на српском језику, језику националне мањине или другом страном језику уколико је такав програм акредитован.

Универзитет, односно факултет, може организовати и изводити поједине делове докторских студија, као и организовати полагање испита и израду и одбрану докторске дисертације, на језику националне мањине или на другом страном језику, у складу са статутом и овим правилником.

Услови уписа на докторске студије

Члан 9.

Уписне квоте одређују се према расположивости истраживачких, наставничких и менторских капацитета, у складу са дозволом за рад.

Општи услови за упис на докторске студије прописани су Законом, Статутом Универзитета и овим правилником, а ближи услови прописују се студијским програмом, у складу са Стандардима и општим актима факултета.

На докторске студије може се уписати лице које има:

1) завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије са најмање 300 ЕСПБ бодова, односно завршене најмање четворогодишње студије по прописима који су важили до ступања на снагу Закона, и општом просечном оценом од најмање 8 на основним академским и мастер академским студијама, односно интегрисаним студијама или

2) завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова и остварене научне радове објављене у часописима са листе ресорног министарства пре уписа на докторске студије, у складу са општим актима факултета, односно Универзитета.

У студијском програму докторских студија прописују се одговарајуће завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије као услов за упис на докторске студије.

На докторске студије може да пређе лице које је започело докторске студије у истој или сродној научној области на другој високошколској установи, под условима утврђеним студијским програмом, на начин и по поступку утврђеним општим актима универзитета и факултета.

Овим правилником утврђују се минимални услови за упис на докторске студије, односно за прелазак студента на докторске студије са друге високошколске установе, а општим актом факултета могу се утврдити строжи услови.

Рангирање кандидата

Члан 10.

Редослед кандидата за упис на докторске студије утврђује се на основу опште просечне оцене остварене на основним и мастер академским студијама, дужине студирања на основним и мастер студијама, остварених научних резултата и других услова прописаних општим актом факултета.

Општа просечна оцена студирања (ОПО) израчунава се на основу просечних оцена студирања на основним академским студијама (ОцОС) и мастер академским студијама (ОцМС), пондерисаних дужином трајања студијског програма на основним академским и мастер академским студијама израженом у ЕСПБ бодовима (ОСбод и МСбод):

$$\text{Општа просечна оцена (ОПО)} = \frac{\text{ОцОС} \times \text{ОСбод} + \text{ОцМС} \times \text{МСбод}}{\text{ОСбод} + \text{МСбод}}$$

За кандидате који су завршили интегрисане студије узима се просечна оцена остварена на тим студијама, дужина студирања, остварени научни резултати и други услови прописани општим актом факултета.

За кандидате који су стекли високо образовање према прописима који су важили до ступања на снагу Закона, узима се просечна оцена са основних студија која укључује дипломски рад, уколико исти постоји.

Разговор са кандидатом могући је саставни део уписног поступка и вреднује се приликом уписа на начин прописан општим актом факултета, односно Универзитета.

Факултет, односно Универзитет може увести додатне критеријуме за одређивање редоследа кандидата.

Комисија за упис

Члан 11.

Комисију за упис чине: продекан за науку, руководилац студијског програма докторских студија, односно председник Већа докторских студија и најмање два наставника који учествују у реализацији студијског програма докторских студија и испуњавају услове за ментора.

Комисија за упис сачињава прелиминарни редослед кандидата за упис у прву годину студијског програма докторских студија на основу испуњености услова из члана 9. овог правилника.

Коначну ранг листу објављује Универзитет.

Страни држављани

Члан 12.

Страни држављани могу да се упишу на докторске студије под истим условима као и држављани Републике Србије.

Износ школарине за стране држављане посебно се утврђује.

Уколико докторске студије жели да упише кандидат који је неке од претходних нивоа студија завршио у иностранству, пре пријаве на конкурс мора се извршити признавања стране високошколске исправе ради наставка образовања, у складу са Законом и Правилником о вредновању страних студијских програма и признавању страних високошколских исправа ради наставка образовања.

Маџистри наука

Члан 13.

Лица са звањем маџистра наука која нису остварила право из члана 128. став 1. Закона, могу се уписати на трећу годину докторских студија у одговарајућој области, у складу са Законом и општим актом који доноси Сенат.

Студијским програмом докторских студија предвиђа се научна област из које је стечен академски степен маџистра наука из става 1. овог члана који је услов за упис на докторске студије.

Општим актом високошколске установе може се предвидети да се део последипломских маџистарских студија по одредбама Закона о универзитету признаје за део студијског програма докторских студија.

Уговор о студирању

Члан 14.

Састудентом који се уписује на докторске студије, Универзитет, односно факултет, закључује уговор којим се регулишу међусобна права и обавезе (Образац 1).

Ментор студија и потенцијални ментор

Члан 15.

Студенту који се уписује на докторске студије надлежни орган Универзитета, односно факултета (програмски савет, катедра, колегијум докторских студија и сл.), после уписа одређује ментора студија ангажованог на студијском програму, који га усмерава и упућује у научне садржаје које је потребно да савлада и помаже у избору потенцијалног ментора.

Студент уз консултације са ментором студија прави избор предмета са уписаног студијског програма, односно других студијских програма докторских студија на Универзитету, односно факултету.

Студент може да изабере највише 1/3 изборних предмета из других студијских програма на Универзитету, односно факултету, уз сагласност руководиоца студијског програма.

Потенцијални ментор заједно са студентом учествује у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације и другим активностима везаним за докторске студије.

Рок за завршетак докторских студија

Члан 16.

Статус студента докторских студија престаје ако студент не заврши студије у року од двоструког броја школских година потребних за реализацију студијског програма.

Студенту се на лични захтев може продужити рок за завршетак студија за два семестра, под условима утврђеним Статутом Универзитета и општим актом факултета.

Студенту коме је дата сагласност на предлог теме докторске дисертације и који је искористио право из става 2. овог члана, може се, на лични захтев, продужити рок за завршетак студија и за још годину дана, уколико ментор предложи и оцени да студент може за то време да заврши студије, о чему одлуку доноси наставно-научно веће факултета.

III НАСТАВНИЦИ И ИСТРАЖИВАЧИ

Услови за ангажовање на докторским студијама

Члан 17.

Наставници и истраживачи изабрани у научно звање ангажовани на извођењу докторских студија морају да испуњавају услове дефинисане Стандардима и да су компетентни у одговарајућој научној области.

Сукоб интереса

Члан 18.

За ментора и члана комисије не може бити именовано лице које је са кандидатом у сродству или пословном односу изван Универзитета или односу било које врсте, који може довести до сукоба интереса.

Ментор

Члан 19.

Ментор надзире и усмерава рад студента током израде докторске дисертације, прати квалитет истраживачког рада студента, подстиче учешће у научним пројектима и објављивање радова студента.

Ментор се стара да истраживања теку по плану, тако да се сва истраживања неопходна за израду докторске дисертације обаве у предвиђеном временском року и процењује да ли су истраживања достигла ниво неопходан за докторску дисертацију, у погледу обима и квалитета. Ментор даје писано мишљење о спроведеном истраживању и постигнутом научном доприносу докторске дисертације.

Ако постоји више ментора, сваки од њих преузима одговорност за унапред одређени део истраживања и поступка израде докторског рада.

Члан 20.

За ментора се може одредити:

- 1) наставник Универзитета;
- 2) истраживач изабран у научно звање који је запослен на институту у саставу Универзитета;
- 3) професор емеритус Универзитета;
- 4) члан САНУ у радном саставу који је пре пензионисања имао наставно или научно звање;
- 5) лице с еквивалентним звањем из тач. 1. и 2. овог члана, ако је реч о ментору који је звање стекао у иностранству када су у питању докторске студије из члана 4. тачка 3. овог правилника, као и у другим случајевима када је одређен за другог ментора.

Могу се одредити и два ментора, с тим да један од ментора испуњава услове из става 1. тач. 1-4 овог члана.

Ментор мора имати референце из научне области којој припада тема докторске дисертације и испуњавати друге услове из Стандарда.

Када су у питању интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми обавезно се одређују два ментора.

Члан 21.

Ментор може да води истовремено највише пет студената који су на докторским студијама, у складу са Стандардима.

Ментор који је преузео менторство пре одласка у пензију, има право да менторство изведе до краја, у складу са Законом.

Промена ментора

Члан 22.

Изузетно, студент или ментор могу да поднесу декану писани захтев са образложењем за прекид менторског односа.

Уколико је захтев из става 1. овог члана оправдан, декан покреће поступак за избор новог ментора.

IV ПОСТУПАК ПРИПРЕМЕ И УСЛОВИ ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Појам докторске дисертације

Члан 23.

Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија и представља самостални и оригинални научноистраживачки рад кандидата у одговарајућој научној области или више научних области и подложна је јавној оцени.

Докторска дисертација је рад монографског типа.

Факултети могу прописати да је докторска дисертација и скуп објављених научних радова који представљају тематску целину, са синтетичким приказом докторске дисертације која обавезно садржи увод, дискусију и закључак. Најмањи број радова за докторску дисертацију овог типа је 3 из категорија М21, М22 или М23, а најмање један рад мора бити из категорије М21 или М22. Кандидат мора обавезно бити први аутор најмање 3 рада, од којих је бар један из категорије М21 или М22.

Докторска дисертација, треба да буде израђена у складу са етичким стандардима.

Облик и садржај докторске дисертације

Члан 24.

Докторска дисертација има прописан облик и садржај.

Облик и садржај докторске дисертације прописује Универзитет и саставни је део овог правилника (Прилог 1: Облик и садржај докторске дисертације).

Члан 25.

Докторска дисертација се пише и брани на српском језику.

Докторска дисертација се може написати и/или бранити и на страном језику и ако се студије не реализују на том језику, под условом да чланови комисије за оцену, односно чланови комисије за одбрану докторске дисертације владају тим језиком, при чему се сачињава проширени апстракт на српском језику.

Пријаве и извештаји комисија када се дисертација брани на страном језику морају да буду и на српском и на одговарајућем страном језику

Члан 26.

Студент докторских студија стиче право да пријави докторску дисертацију када испуни прописане услове дефинисане студијским програмом и општим актом факултета, односно Универзитета.

1. Пријава теме докторске дисертације

Подношење пријаве теме докторске дисертације

Члан 27.

Студент подноси пријаву теме докторске дисертације одговарајућем телу факултета на одговарајућем образцу (Образац 2).

Уз пријаву се прилаже:

– образложење теме (научна област из које је тема, предмет научног истраживања, основне хипотезе, циљ истраживања и очекивани резултати, методе истраживања и оквирни списак стручне литературе која ће се користити);

– биографија кандидата;

– библиографија кандидата;

– изјава да предложена тему кандидат није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству;

– мишљење одговарајућих етичких комитета о етичким аспектима истраживања, уколико је предвиђено посебним прописима.

Уз пријаву, кандидат прилаже доказе да испуњава услове за пријаву теме.

Члан. 28.

Пријаву теме докторске дисертације разматра одговарајуће тело факултета, и предлаже ментора и Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Студент докторских студија брани предложену тему пред одговарајућим телом из става 1. овог члана, потенцијалним ментором и осталим заинтересованим лицима.

Процедуре које претходе пријави теме докторске дисертације и надлежно тело из става 1. овог члана прописује факултет.

*Комисија за оцену научне заснованости
теме докторске дисертације*

Члан 29.

Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације именује наставно-научно веће на предлог надлежног тела из члана 28, став 1. овог правилника.

Комисију чине најмање три наставника и истраживача из научне области из које је тема докторске дисертације и који испуњавају услове из Стандарда, од којих најмање један члан није у радном односу на факултету на којем је пријављена тема докторске дисертације.

Комисија бира председника из реда својих чланова.

Предложени ментор не може бити члан Комисије, уколико другачије није прописано општим актима факултета.

*Извештај Комисије за оцену научне заснованости
теме докторске дисертације*

Члан 30.

Председник Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације у року од 30 дана од дана именовања Комисије припрема извештај о оцени и научној заснованости теме докторске дисертације на основу мишљења чланова Комисије, а извештај потписују сви чланови комисије.

Извештај комисије из става 1. овог члана садржи:

– основне податке о кандидату и дисертацији (име, презиме и биографију кандидата, предлог теме, податке о претходном школовању кандидата и о оствареним ЕСПБ бодовима на докторским студијама и оцену важнијих радова кандидата);

– предмет и циљ дисертације (показати да је реч о оригиналној идеји значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште);

- основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању (хипотезе које ће се научно потврдити или оборити);
- методе које ће се у истраживању применити;
- очекиване резултате и научни допринос (конкретно навести очекивани допринос одређеној области науке);
- оквирни списак литературе;
- закључак;
- име и референце предложеног ментора;
- датум и потпис чланова комисије.

Члан комисије може поднети издвојено мишљење о научној заснованости теме докторске дисертације, са образложењем.

Извештај комисије се предаје и у електронском облику.

Извештај се доставља наставно-научном већу факултета.

Уколико Комисија не сачини извештај у року из става 1. овог члана, именује се нова комисија.

*Одлука о прихватању теме докторске дисертације
и одређивању ментора*

Члан 31.

Одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора доноси наставно-научно веће факултета, на основу извештаја комисије из члана 30. овог правилника и писане сагласности о прихватању менторства.

Наставно-научно веће приликом доношења одлуке оцењује:

- 1) да ли је реч о оригиналној идеји и
- 2) да ли је тема од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли уопште.

Разматрајући извештај наставно-научно веће факултета може донети одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора, одлуку о неприхватању теме докторске дисертације и одређивању ментора, односно закључак о одлагању са предлогом у ком делу и на који начин је потребно да се извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације измени или допуни и у ком року.

Негативна одлука наставно-научног већа из става 3. овог члана мора бити образложена.

Сагласности на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора

Члан 32.

На одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора сагласност даје одговарајуће веће научних области Универзитета.

Уз захтев за давање сагласности (Образац 3.), већу научних области прилажу се и:

- одлука наставно-научног већа факултета о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора и
- извештај Комисије о оцени научне заснованости теме докторске дисертације.

Веће научних области оцењује:

- 1) да ли се из образложења теме може закључити да је реч о оригиналној идеји;
- 2) да ли је предложена тема од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли уопште и
- 3) да ли ментор испуњава услове прописане овим правилником.

У поступку одлучивања о захтеву за давање сагласности, веће научних области може донети одлуку о давању сагласности или одлуку да се не даје сагласност на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора. Ако веће научних области оцени да недостају одређени елементи потребни за одлучивање, донеће закључак о одлагању разматрања захтева ради прибављања допуне и одредиће рок у коме факултет треба да достави тражену допуну.

Веће научних области је дужно да донесе одлуку о давању или одлуку којом се не даје сагласност у року од 60 дана од дана пријема захтева на Универзитету.

Негативна одлука већа научних области из става 5. овог члана мора бити образложена.

На негативну одлуку већа научних области из става 5. овог члана факултет-подносилац захтева може поднети приговор Сенату Универзитета у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

Сенат може усвојити приговор ако утврди да је основан и донети одлуку о давању сагласности на предлог теме докторске дисертације и одређивању ментора или одбити приговор као неоснован и донети одлуку којом се потврђује првостепена одлука.

Одлука Сената Универзитета о приговору је коначна.

Достављање одлуке

Члан 33.

По добијању одлуке о давању сагласности, факултет одлуку о прихватању теме и одређивању ментора доставља студенту и ментору.

2. Оцена докторске дисертације

Подношење докторске дисертације на оцену

Члан 34.

Студент који је завршио израду докторске дисертације подноси је на оцену уколико је испунио све услове предвиђено студијским програмом докторских студија и има као први аутор, односно аутор са највећим доприносом, најмање један објављен рад у научном часопису, који је садржински повезан са докторском дисертацијом, у складу са Стандардима и општим актом факултета.

Уколико рад није објављен у часопису прихватиће се и рад коме је додељен DOI број.

Уколико има више аутора рада са подједнаким доприносом у раду, само један од аутора може да користи тај рад као услов за одбрану докторске дисертације.

Када је докторска дисертација у облику скупа објављених научних радова, кандидат мора испунити услове дефинисане чланом 23, став 3. овог правилника.

Мишљење о испуњености услова за одбрану докторске дисертације даје одговарајуће тело факултета (програмски савет, катедра, колегијум докторских студија и сл.) и предлаже Комисију за оцену докторске дисертације.

Члан 35.

Пре упућивања докторске дисертације у поступак оцењивања факултет врши проверу оригиналности одговарајућим софтвером који обезбеђује Универзитет.

Уколико се софтвером утврди постојање чињеница које указују на сумњу у оригиналност о томе се обавештава декан, а предмет се прослеђује ментору.

Ментор је у обавези да уради процену оригиналности докторске дисертације узимајући у обзир резултате софтверске анализе.

Писано мишљење о процени оригиналности докторске дисертације и резултате софтверске анализе ментор доставља декану.

Члан 36.

Докторску дисертацију у електронском облику и одговарајућем броју штампаних примерака студент подноси факултету најкасније шест месеци пре истека рока за завршетак студија. Уз дисертацију кандидат подноси писану сагласност ментора да може поднети докторску дисертацију на оцену.

Комисија за оцену докторске дисертације

Члан 37.

По пријему завршене докторске дисертације, а на предлог одговарајућег тела факултета (програмски савет, катедра, колегијум докторских студија и сл.) Наставно-научно веће факултета именује Комисију за оцену докторске дисертације.

Комисију из ст. 1 овог члана чине најмање три члана, од којих најмање један члан није у радном односу на Универзитету или факултету. Факултети својим општим актима одређују максималан број чланова комисије.

Члан комисије из става 1. овог члана може бити наставник Универзитета или лице изабрано у научно звање, из земље или иностранства, са научним референцама из одговарајуће научне области из које је тема докторске дисертације ако испуњава услове из Стандарда који важе за ментора и познаје језик на коме је написана докторска дисертација.

Комисија из става 1. овог члана бира председника из реда својих чланова.

Ментор не може бити члан Комисије за оцену докторске дисертације, осим у изузетним случајевима на основу одлуке Сената донете на предлог факултета и Већа научних области.

Извештај Комисије за оцену докторске дисертације

Члан 38.

Председник Комисија за оцену докторске дисертације припрема извештај на основу прикупљених писаних мишљења чланова комисије, а извештај потписују сви чланови комисије.

Извештај комисије из става 1. овог члана садржи:

– основне податке о кандидату и дисертацији (основни подаци о кандидату, наслову дисертације, њеном обиму и библиографским подацима);

– предмет и циљ дисертације (показати да је реч о оригиналној идеји значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште);

– основне хипотезе од којих се се полазило у истраживању (да ли су хипотезе научно потврђене или оборене);

– кратак опис садржаја дисертације;

– остварене резултате и научни допринос дисертације (конкретно навести остварени допринос одређеној области науке);

– објављене и саопштене резултате који чине део докторске дисертације;

– закључак са образложењем научног доприноса докторске дисертације (навести да је дисертација урађена према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану) и

– датум и потпис чланова комисије.

Члан комисије из става 1. овог члана може поднети издвојену оцену докторске дисертације, са образложењем.

Комисије за оцену докторске дисертације може оценити да докторска дисертација може да се прихвати у предатом облику, или да је потребно извршити одређене исправке, или да докторска дисертација не може да се прихвати.

У року од 45 дана од дана именована, Комисија подноси наставно-научном већу факултета извештај о оцени докторске дисертације.

У случају да Комисија не сачини извештај у року из става 4. овог члана, именује се нова комисија.

Увид јавности

Члан 39.

Након пријема извештаја Комисије за оцену докторске дисертације, декан је дужан да докторску дисертацију и извештај Комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности у библиотеци факултета и у електронској верзији на званичној интернет страници факултета и Универзитета, до одбране дисертације.

Рок за увид јавности је 30 дана пре усвајања извештаја комисије.

Уколико постоје примедбе на извештај или на докторску дисертацију, Комисија за оцену докторске дисертације у року од 30 дана даје мишљење о примедбама и целокупну документацију доставља наставно-научном већу факултета.

Одлуке о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и о именовану Комисије за одбрану

Члан 40.

Одлуку о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и одлуку о именовану Комисије за одбрану докторске дисертације доноси наставно-научно веће факултета по истеку рока из члана 39. став 2. овог правилника.

Наставно-научно веће факултета разматрајући извештај Комисије даје оцену и

образлаже:

1) да ли је завршена докторска дисертација у складу са одобреном темом и

2) да ли наводи садржани у реферату потврђују да су се стекли услови за одбрану докторске дисертације.

Наставно-научно веће факултета разматрајући извештај може донети одлуку о усвајању извештаја и именовати Комисију за одбрану докторске дисертације, одлуку којом се извештај не усваја, или закључак о одлагању доношења одлуке са предлогом у ком делу и на који начин је потребно да се извештај Комисије за оцену докторске дисертације измени или допуни и у ком року.

Уколико наставно-научно веће факултета не прихвати извештај Комисије именује се нова комисија. Одлука о неприхватању извештаја мора бити образложена.

Уколико наставно-научно веће прихвати негативан извештај Комисије за оцену докторске дисертације, докторска дисертација се одбија и кандидат не може поново да је пријави. Одлука о одбијању мора бити образложена.

Одлука наставно-научног већа факултета је коначна.

3. Одбрана докторске дисертације

Комисија за одбрану докторске дисертације

Члан 41.

Комисију за одбрану докторске дисертације чине најмање три члана од којих најмање један члан није у радном односу на Факултету или Универзитету.

Члан комисије из става 1. овог члана може бити наставник Универзитета или лице изабрано у научно звање, из земље или иностранства, са научним референцама из одговарајуће научне области из које је тема докторске дисертације ако испуњава услове из Стандарда који важе за ментора и познаје језик на коме је написана докторска дисертација.

Комисија из става 1. овог члана бира председника из реда својих чланова.

Ментор не може бити члан комисија из става 1. овог члана, осим у изузетним случајевима на основу одлуке Сената донете на предлог Факултета и Већа научне области.

*Сагласности на одлуке о усвајању извештаја
Комисије за оцену докторске дисертације и о
именовању Комисије за одбрану докторске дисертације*

Члан 42.

На одлуку о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и одлуку о именовању Комисије за одбрану докторске дисертације сагласност даје одговарајуће веће научних области Универзитета.

Уз захтев за давање сагласности (Образац 4.), већу научних области прилажу се и:

- одлука наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације;
- извештај комисије о оцени докторске дисертације;
- примедбе на извештај комисије (уколико их је било);
- мишљење Комисије за оцену докторске дисертације о примедбама (уколико их је било) и
- одлука наставно-научног већа факултета о именовању Комисије за одбрану докторске дисертације.

Веће научних области оцењује:

1) да ли је урађена докторска дисертација у складу са темом на коју је Универзитет дао сагласност и

2) да ли наводи садржани у извештају потврђују да су се стекли услови за одбрану докторске дисертације.

У поступку одлучивања о захтеву за давање сагласности на одлуку о усвајању извештаја Комисије и одлуку о именовању Комисије за одбрану докторске дисертације веће научних области може донети одлуку о давању сагласности или одлуку да се не даје сагласност на одлуку о усвајању извештаја. Ако веће научних

области оцени да недостају одређени елементи потребни за одлучивање, донеће закључак о одлагању разматрања захтева ради прибављања допуне и одредиће рок у коме факултет треба да достави тражену допуну.

Веће научних области дужно да донесе одлуку о давању или одлуку којом се не даје сагласност у року од 60 дана од дана пријема захтева на Универзитету.

Негативна одлука већа научних области из става 5. овог члана мора бити образложена.

На негативну одлуку већа научних области из става 5. овог члана, факултет подносилац захтева може поднети приговор Сенату Универзитета у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

Сенат може усвојити приговор ако утврди да је основан и донети одлуку о давању сагласности на извештај о урађеној докторској дисертацији или одбити приговор као неоснован и донети одлуку којом се потврђује првостепена одлука.

Одлука Сената Универзитета о приговору је коначна.

Јавна одбрана докторске дисертације

Члан 43.

Одбрана докторске дисертације је усмена и јавна, а кандидат је брани пред Комисијом за одбрану докторске дисертације.

Дан, час и место одбране заказује се посебном одлуком декана.

Информација о одбрани докторске дисертације са подацима о кандидату, теми, времену и месту одржавања одбране, објављује се у средствима јавног информисања и на интернет страници факултета, најкасније пет дана пре датума одржавања одбране.

Одбрани обавезно присуствује ментор и сви чланови Комисије за одбрану докторске дисертације.

Изузетно, члан Комисије за одбрану докторске дисертације који је из иностранства може учествовати у одбрани путем видео конференцијске линије, што се констатује у записнику са одбране докторске дисертације.

Председник Комисије за одбрану докторске дисертације отвара поступак усмене одбране, укратко износи биографске податке о кандидату и процедурама које су претходиле одбрани.

После речи председника Комисије за одбрану докторске дисертације, кандидат у оквиру времена које му одреди комисија, а највише до 45 минута, излаже садржај своје дисертације, методе које је применио, посебно истиче научне доприносе и износи закључке до којих је у докторској дисертацији дошао.

После излагања кандидата, чланови Комисије за одбрану докторске дисертације постављају питања, а могу тражити и објашњења у вези са дисертацијом. Кандидат је дужан да одговори на питања која му поставе чланови комисије и да пружи тражена објашњења.

Када Комисија за одбрану докторске дисертације утврди да се о предмету одбране довољно расправљало, председник Комисије саопштава да је одбрана закључена и Комисија се повлачи ради гласања и доношења одлуке.

Одлука о одбрани докторске дисертације

Члан 44.

Комисија за одбрану докторске дисертације може донети одлуку да је кандидат „одбранио“ или „није одбранио“ докторску дисертацију.

Одлука се доноси већином гласова укупног броја чланова Комисије.

Након доношења одлуке, председник Комисије јавно саопштава одлуку.

О усменој одбрани докторске дисертације води се записник који потписују сви чланови Комисије.

Члан Комисије из члана 43. став 5. овог правилника не потписује записник из става 4. овог члана, већ се изјашњава о прихватању записника, о чему се на крају записника ставља посебна забелешка.

Записник се саставља на српском језику, а у случају одбране на неком другом језику записник се саставља и на том језику.

Докторска дисертација се брани само једанпут.

Члан 45.

Лице које одбрани докторску дисертацију стиче научни назив доктора наука у одговарајућој научној области, односно мултидисциплинарној научној области, у складу са Правилником о листи стручних, академских и научних назива Националног савета за високо образовање и акредитованим студијским програмом.

V ЗАШТИТА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Члан 46.

Изrada докторске дисертације се спроводи у складу са правилима поштовања и заштите интелектуалне својине, а у одређеним случајевима и у складу са Законом о заштити пословне тајне.

Члан 47.

У случају да резултати истраживања докторске дисертације укључују иновацију подобну за заштиту права интелектуалне својине, студент и ментор о томе обавештавају декана и Центар за трансфер технологије Универзитета.

Центар за трансфер технологије Универзитета спроводи поступак правне заштите и комерцијализације резултата истраживања, у складу са одредбама Правилника о правној заштити, привредном искоришћавању интелектуалних добара и раду Центра за трансфер технологије Универзитета.

VI РЕПОЗИТОРИЈУМ ОДБРАЊЕНИХ ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА

Члан 48.

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ као организациона јединица Универзитета, формира регистар и базу у електронском облику (Дигитални репозиторијум Универзитета) у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација на Универзитету и факултетима, заједно са извештајем комисије за оцену докторске дисертације (без видљивих потписа у

складу са заштитом података о личности), подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, са циљем да се сви наведени подаци учине јавно доступним.

У докторској дисертацији се као обавезни саставни делови налазе и следеће потписане изјаве:

– потписана изјава о ауторству којом се тврди да у докторској дисертацији нема делова којима се нарушавају ауторска права других особа;

– потписана изјава да су обе верзије, штампана и електронска, истоветне;

– потписана изјава којом се овлашћује Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ да дисертацију чува у Дигиталном репозиторијуму Универзитета, те је учини доступном јавности, под условима дефинисаним лиценцом за коју се аутор одлучи.

Обрасци изјава и понуђене лиценце из става 2. овог члана саставни су део овог правилника (Обрасци 5, 6 и 7).

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ трајно чува штампану и електронску верзију докторских дисертација одбрањених на Универзитету.

Копију садржаја који се чува у Дигиталном репозиторијуму Универзитет је дужан да у року од три месеца од одбране докторске дисертације достави у централни репозиторијум који води надлежно министарство.

VII ПРОМОЦИЈА ДОКТОРА НАУКА

Члан 49.

Факултет на коме је кандидат одбранио докторску дисертацију дужан је да у року од месец дана од дана одбране достави Универзитету оригинал записника са одбране докторске дисертације.

Члан 50.

Промоција доктора наука је јавни свечани чин којим ректор Универзитета јавно проглашава кандидата који је одбранио докторску дисертацију за доктора наука у одговарајућој области.

На промоцију се позивају декан, ментор и кандидат.

Члан 51.

Промоцију доктора наука, по правилу, обавља ректор, а у случају његове спречености, проректор кога ректор овласти.

Промоција доктора наука завршава се констатацијом ректора, односно проректора кога ректор овласти да су испуњени услови за проглашење кандидата за доктора наука одговарајуће области и уручењем дипломе.

Свечани чин промоције доктора наука на Универзитету уређује се посебном одлуком Сената.

Члан 52.

У изузетно оправданим случајевима промоција доктора наука може се обавити и у одсуству кандидата.

Решење о одобравању промоције у одсуству, на писани захтев кандидата, доноси ректор Универзитета.

VIII ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 53.

Евиденција коју води Универзитет и евиденција коју воде факултети део су јединственог информационог система Универзитета, у складу с општим актом који доноси Сенат.

Универзитет води евиденцију о издатим дипломама и додацима диплома на докторским студијама, књигу промовисаних доктора наука као и евиденцију одобрених тема за израду докторских дисертација.

Евиденција о издатим дипломама и додацима диплома, матична књига студената и књига промовисаних доктора наука трајно се чувају.

IX ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 54.

Одредбе овог правилника сходно се примењују на докторске студије при Универзитету.

Члан 55.

Саставни део овог правилника је акт о облику и садржају докторске дисертације (Прилог 1.).

Саставни део овог правилника су образци:

- 1) Образац 1. Уговор са студентом
- 2) Образац 2. Пријава теме докторске дисертације
- 3) Образац 3. Захтев за давање сагласности на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и о одређивању ментора
- 4) Образац 4. Захтев за давање сагласности на одлуке о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и о именовану комисије за одбрану
- 5) Образац 5. Изјава о ауторству.
- 6) Образац 6. Изјава о истовестности штампане и електронске верзије докторске дисертације.
- 7) Образац 7. Изјава о коришћењу.

Члан 56.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Гласнику Универзитета у Београду“, а примењује се на студенте уписане на докторске студије, почев од школске 2016/2017. године, осим члана 55. став 1. (Прилог 1.) и став 2. тач. 5-7. овог правилника који се примењују по ступању на снагу Правилника.

За студенте који су докторске студије уписали закључно са школском 2015/2016. годином примењују се важећи прописи.

Од 1. октобра 2021. године, овај правилник ће се примењивати на све студенте докторских студија.

(Београд, 13. април 2016. године; Број: 61212-2494/1-16)

ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА
РЕКТОР

Академик Владимир Бумбаширевић, с.р.

Прилог 1.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

**ОБЛИК И САДРЖАЈ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

1. ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ПИСАЊЕ И ОБЛИКОВАЊЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија и представља самостални и оригинални научноистраживачки рад кандидата у одговарајућој научној области или више научних области.

Докторска дисертација пише се на српском језику или на другом језику, у складу са Статутом Универзитета у Београду и Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду. Када се дисертација пише на српском језику, може се писати ћирилицом или латиницом, у складу са правописним нормама и препорукама.

Дисертација треба да буде штампана на папиру формата А4 (210×297mm) са маргинама од 30mm. Проред основног текста рада треба да буде подешен на 1,5 ред. Текст сваке странице треба да буде логично подељен у одељке.

Текст се штампа једнострано и странице треба да буду означене бројевима. Броје се све странице од Увода до краја рада. Означавање странице бројем (пагинација) се исписује у доњем десном углу.

Облик писма (фонт) којим се штампа докторски рад треба да буде типа антиква (серифни фонтови, као што су: Times New Roman, Garamond, Cambria, Minion, Book Antiqua, Free Serif, Linux Libertine, и слични), осим корица и насловне странице, за које се користи облик писма типа гротеск (бесерифни фонтови, као што су: Arial, Helvetica, Gill Sans, Calibri, Myriad, Free Sans, Linux Biotinum, и слични). Величина писма основног текста докторске дисертације треба да буде 12 типографских тачака.

Све табеле и слике треба да имају одговарајући наслов и да буду нумерисане. Бројеви и наслови табела налазе се увек изнад табела. Бројеви и наслови слика налазе се увек испод слика. Ако илустрација није изворни допринос аутора обавезно је навођење извора (ако је илустрација већ објављена), односно аутора од којег

је преузета (ако илустрација још није објављена). Извор се наводи непосредно испод илустрације. Ако је илустрација репродукција уметничког дела, наводи се аутор (ако је познат), наслов, као и остали неопходни подаци релевантни за поједине уметничке врсте.

Опште правило је да се у свим писаним радовима увек јасно мора одвојити туђи текст, као и туђи подаци, од ауторовог текста, његових закључака, идеја, података и сл. Од других аутора се могу преузети мањи делови текста, али се то увек мора означити наводницима, уз тачно навођење на уобичајен начин у тексту и литератури одакле је текст преузет.

Предата дисертација мора да буде укоричена у тврди или броширани повез.

Електронска верзија дисертације мора бити идентична штампаној и дата у формату за архивирање у дигитални репозиторијум Универзитета у Београду.

2. САДРЖАЈ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација треба да садржи следеће елементе:

- **Насловну страницу на језику на којем је рад писан**
- **Насловну страницу на енглеском језику** (ако рад није писан на енглеском језику, а ако јесте, онда на српском језику)
- **Страницу са информацијама о ментору/менторима, члановима комисије за одбрану докторске дисертације и о датуму одбране**
- **Изјаве захвалности** (необавезно)
- **Странице са подацима о докторској дисертацији на српском језику** (односно на језику на којем је рад писан)
- **Странице са подацима о докторској дисертацији на енглеском језику** (односно на српском језику, ако је рад писан на енглеском језику)
- **Садржај**
- **Текст рада по поглављима**

- Литературу
- Прилоге (необавезно)
- Биографију аутора
- Изјаву о ауторству, Изјаву о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјаву о коришћењу

3. ОБЛИКОВАЊЕ НАСЛОВНЕ СТРАНИЦЕ

Насловна страница докторске дисертације садржи следећи текст:

- Назив Универзитета (величина писма: 16 типографских тачака);
- Назив факултета (величина писма: 16 типографских тачака);
- Име, средње слово и презиме аутора (величина писма: 16 типографских тачака);
- Наслов докторске дисертације (величина писма: 22 типографске тачке);
- Докторска дисертација (назнака о врсти рада) (величина писма: 16 типографских тачака);
- Место, година (величина писма: 14 типографских тачака).

Овај текст се исписује на језику на којем је дисертација писана.

Ако је дисертација писана на српском језику, иза насловне странице на српском следи насловна страница на енглеском језику. Ако је рад писан на енглеском језику, насловна страница исписује се на енглеском, а иза ње следи насловна страница на српском језику. Ако је дисертација писана на другом језику, онда се насловна страница исписује на том језику, иза чега следе насловне странице на српском и енглеском језику.

Следе примери обликовања насловне странице на српском језику (ћирилицом и латиницом) и на енглеском језику:

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

НАЗИВ ФАКУЛТЕТА

Петар П. Петровић

НАСЛОВ РАДА

докторска дисертација

Београд, 2016

UNIVERZITET U BEOGRADU

NAZIV FAKULTETA

Petar P. Petrović

NASLOV RADA

doktorska disertacija

Beograd, 2016

UNIVERSITY OF BELGRADE

NAZIV FAKULTETA (na engleskom)

Petar P. Petrović

NASLOV RADA (na engleskom)

Doctoral Dissertation

Belgrade, 2016

4. ОБЛИКОВАЊЕ СТРАНИЦЕ СА ПОДАЦИМА О МЕНТОРУ/ МЕНТОРИМА, ЧЛАНОВИМА КОМИСИЈЕ ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ И ДАТУМОМ ОДБРАНЕ

Страница са подацима о ментору, члановима Комисије за одбрану докторске дисертације и датумом одбране садржи следећи текст:

– Ментор: титула, име и презиме, звање, назив универзитета и факултета/института

– Чланови комисије: титула, име и презиме, звање, назив универзитета и факултета/института

– Датум одбране: дан, месец, година (уколико није познат у моменту корицења додаје се накнадно)

Овај текст исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

5. ОБЛИКОВАЊЕ СТРАНИЦА СА ПОДАЦИМА О ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Странице са подацима о докторској дисертацији садржи следеће ставке, исписане на језику на којем је дисертација писана:

– Наслов докторске дисертације

– Сажетак

– Кључне речи (до 10)

– Научна област

– Ужа научна област

Ако је дисертација писана на српском језику, иза страница са подацима о докторској дисертацији на српском следе исти подаци на енглеском језику (Abstract; Key words; Scientific field; Scientific subfield; UDC number). Ако је рад писан на енглеском језику, прво се наводе ови подаци на енглеском, а затим следе странице са овим подацима на српском језику. Ако је дисертација писана на неком другом језику, онда се странице са подацима о докторској дисертацији исписују на том језику, иза чега следе истоветни подаци на српском и енглеском језику.

Сажетак дисертације (до 180 словних знакова с проредом) мора бити написан тако да омогући читаоцу разумевање циља рада, метода истраживања, резултата, уз битна образложења и ауторове закључке.

У кључним речима треба навести до 10 најбитнијих појмова који се обрађују у дисертацији.

Текст на овим страницама исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

6. НАВОЂЕЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ

Литература се наводи азбучним или абецедним редом (у складу са коришћеним језиком, односно писмом) или према реду појављивања у тексту (зависно од стила цитирања литературе који се користи у одговарајућој научној области). Наводе се сви радови чији су делови у докторском раду експлицитно наведени, као и они на које се аутор позива. У попису литературе не сме бити радова који нису цитирани, ни оних на које се у раду не упућује.

Текст се исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

7. УКЉУЧИВАЊЕ ПРИЛОГА

Уколико се при изради рада користе одређени прилози (нпр. одређене анкете, обрасци и сл.), њих треба додати на крају рада. Могу се означити као: ПРИЛОГ А, ПРИЛОГ Б, или ПРИЛОГ 1, ПРИЛОГ 2... и слично.

8. ОБЛИКОВАЊЕ БИОГРАФИЈЕ АУТОРА

Биографија треба да буде написана у трећем лицу једнине, а њен опсег не треба да прелази 1800 словних знакова с проредом.

Текст се исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

8. УКЉУЧИВАЊЕ ПОТПИСАНИХ ИЗЈАВА

Попуњене и потписане изјаве, на посебним обрасцима (Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјава о коришћењу), као додатак, чине саставни део штампане и електронске верзије дисертације.

Попуњени и потписани обрасци изјава стављају се на крају, иза биографије аутора.

9. ОБЛИКОВАЊЕ КОРИЦА

Прва страница корица има исти садржај и обликује се на исти начин као и насловна страница на језику на којем је докторска дисертација написана.

9. ЕЛЕКТРОНСКА ВЕРЗИЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Електронска верзија докторске дисертације предаје се у облику фајла чији је садржај идентичан штампаној дисертацији у PDF/A формату.

У фајл су обавезно укључене и попуњене изјаве (Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјава о коришћењу). У електронској верзији потпис на изјавама није потребан.

Назив фајла се одређује на следећи начин: `prezime_ime` докторанда.